

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΩΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ (ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΔΑΝΙΗΛ ΤΟΝ ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΗ)

Ολυμπία-Μαρία Ποντική*

Νομικός, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Κοινωνικής Θεολογίας,
Ε.Κ.Π.Α με εξειδίκευση στην Ποιμαντική Ψυχολογία

Περίληψη:

Ο Άγιος Νεκτάριος θεωρείται ο Άγιος της ταπείνωσης, της άνευ όρων αγάπης αλλά και της συγγνώμης¹, ο οποίος δύναται να γλυκάνει ως νέκταρ αληθινό κάθε κύτταρο της ψυχής μας και να μας οδηγήσει σε ουρανούς γαλήνιους, ειρηνικούς και φωτεινούς².

Στις επιστολές που ανταλλάσσει με τον γέροντα Δανιήλ Κατουνακιώτη, ειδικά σε αυτή που παρηγορεί και νουθετεί τον γέροντα για δοκιμασία που διέρχεται, είναι έκδηλες οι αρετές του ως πνευματικού πατέρα τόσο μέσα από τις συμβουλές, την παραμυθία και τις προτροπές, αλλά και από τον τρόπο που του απευθύνεται. Η επιστολή περί μοναχικής κοινοβιακής διατυπώσεως, αποσταλείσα μετά την προτροπή του Αγίου Πενταπόλεως προς τις μοναχές αυτού στην Αίγινα, είναι μία πραγματεία για τις αρετές, οι οποίες είναι απαραίτητες προς προκοπή και άσκηση του κοινοβιακού μοναχικού πολιτεύματος και συντάχθηκε από τον Άγιο Δανιήλ τον Κατουνακιώτη, με την ευλογία του Αγίου Νεκταρίου. Καταφαίνεται η ταπείνωση, η ανοιχτοσύνη του Αγίου Νεκταρίου, που προτρέπει το γέροντα να συμβάλει στην πνευματική καθοδήγηση των μοναζουσών του, χωρίς ο ίδιος να διεκδικεί αλάθητα και αποκλειστικότητες. Τέλος, ο Άγιος Νεκτάριος, χάρη στην άρτια θεολογική του συγκρότηση, συμπλήρωσε την επιστολή προς τον καθηγητή και μουσικό Φωκίωνα Βάμβα, την οποία συνέταξε ο άγιος Δανιήλ ο Κατουνακιώτης, ώστε ο καθηγητής να κατανοήσει τις πλάνες των δοξασιών του Απόστολου Μακράκη, δια των προσευχών και της ποιμαντικής του γέροντος.

Article info:

Received: April 24, 2021

Correction: June 3, 2021

Accepted: July 11, 2021

Λέξεις Κλειδιά:

πνευματικός πατήρ,
επιστολές,
δοκιμασίες,
δοξολογία,
αρετές,
μοναχές,
Αίγινα,
καθοδήγηση.

1 Λέκκος 1991, 5

2 Ζιόμπολας 2000, 99

“ΟΥΔΕΝ ΑΝΙΑΤΟΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟ”

Ο Άγιος Νεκτάριος είναι ένας άγιος του εικοστού αιώνα μας. Η ζωή του Αγίου Νεκταρίου αποτελεί φωτεινό οδοδείκτη στη ζωή κάθε ανθρώπου που θέλει να ιχνηλατήσει στα βήματά του. Είναι το λιμάνι, το οποίο μπορεί να αποτελέσει βάλασμο ψυχής για κάθε φουρτούνα και αντάρα του επίγειου βίου μας.

Το σωτήριο έτος 2020 ήταν αφιερωμένο στον Άγιο Νεκτάριο καθώς συμπληρώθηκαν 100 χρόνια από την κοίμησή του (1920 -2020)³. Είναι εκείνος που ανοίγει την χορεία των Αγίων του εικοστού αιώνα. Αλλά ποιος πραγματικά ήταν ο Άγιος Νεκτάριος Κεφαλάς;

Ο Νεκτάριος, Μητροπολίτης Πενταπόλεως ονομαζόταν Αναστάσιος Κεφαλάς. Γεννήθηκε την 1 Οκτωβρίου 1846 στη Σηλυβρία της Ανατολικής Θράκης. Γονείς του υπήρξαν ο Δήμος (Δημοσθένης) και η Βασιλική (Μπαλού) Κεφαλά. Αποτελούσε το πέμπτο από τα έξι παιδιά της φτωχής οικογένειας⁴. Από μικρός φαινόταν ότι είχε κλίση προς τα θεία. Συγκεκριμένα, όταν ήταν μικρός καθώς προσευχόταν με την γιαγιά του, την σταματούσε να πει ο ίδιος την φράση του πεντηκοστού ψαλμού «διδάξω άνομους ταςόδους σου καί άσεβείς επί σέ έπιστρέψουσι»⁵, γεγονός που δείχνει την θεία κλίση του.

Μεγαλώνοντας και ερχόμενος αντιμέτωπος με την δύσκολη πραγματικότητα της εποχής εκείνης σε ηλικία δεκατριών ετών, το 1859, μεταβαίνει στην Κωνσταντινούπολη για να εργαστεί και να σπουδάσει. Αρχικά εργάζεται σε ένα συσκευαστήριο καπνού κάτω από βάνουσσες συνθήκες⁶. Η αγάπη του για το Θεό τον παρακινεί να γράφει κομμάτια του Ιερού Ευαγγελίου επάνω σε φύλλα χαρτιού και τα τοποθετούσε στα φύλλα του καπνού που προορίζονταν για πώληση. Με αυτόν τον τρόπο πίστευε ότι θα ωφελούνταν πνευματικά όλοι όσοι θα τα προμηθεύονταν⁷.

Κατόπιν μεταβαίνει στην Χίο, όπου το 1876 εκάρη μοναχός με το όνομα Λάζαρος και ένα χρόνο αργότερα εκάρη διάκονος με το όνομα Νεκτάριος⁸. Ο Νεκτάριος είχε κλίση στον μοναχισμό, τον οποίο ολόκαρδα επιθυμούσε να υπηρετήσει. Ταυτόχρονα είχε τεράστια φιλομάθεια και κλίση προς την μόρφωση και τα γράμματα. Με την βοήθεια του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Σωφρονίου φοίτησε στην Θεολογική Σχολή Αθηνών. Εκεί διάπρεψε στη θεολογική επιστήμη, λαμβάνοντας την υποτροφία Α. Παπαδάκη⁹.

Κατόπιν τοποθετήθηκε γραμματέας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας. Χάρη στην ρητορική του δεινότητα, όμως, γρήγορα έγινε ιεροκήρυκας του Πατριαρχείου και στις 15 Ιανουαρίου 1889 χειροτονήθηκε Επίσκοπος Πενταπόλεως Λιβύης¹⁰. Ο φθόνος, όμως, πολλών που έβλεπαν τα θεία χαρίσματά του, οδήγησε στο να εκδιωχθεί από τον Μητροπολιτικό θρόνο και να οδηγηθεί στην Αθήνα, αφού κατηγορήθηκε ότι σχεδίαζε την ανατροπή του Πατριάρχη Σωφρονίου¹¹.

Η πείνα, η στέρηση, οι κακουχίες που διήλθε ήταν απερίγραπτες. Ο Άγιος, όμως, υπέμεινε δίχως να αγανακτήσει, δίχως να αντεπιτεθεί. Υπέμεινε καρτερικά. Ο ίδιος έλεγε: «Σταυρός μερίς τοῦ βίου μου. Ο Σταυρός εἶναι κομμάτι τῆς ζωῆς μας καί πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ μας. Δίχως Σταυρό πῶς θά γευτοῦμε Παράδεισο και Αθανασία;»¹²

3 Λέκκος 1991,5

4 Λέκκος 1991, 5

5 Ψαλμ. 50:15.

6 Διονυσιάτης 1979,16

7 Θεοδώρητος 1977,21

8 Ρώμας 2004, 22

9 Θεοδώρητος 1977, 37

10 Λέκκος 1991, 16

11 Μελινός 1999, 46

12 Λέκκος 1991, 14

Στη συνέχεια ο Άγιος διηκόνησε σε πολλές επαρχίες της Ηπειρωτικής Ελλάδας, όπως η Χαλκίδα, η Φθιώτιδα, η Λακωνία και η Φωκίδα. Στην αρχή υπέστη φρικτούς λαιμοδικασμούς, όμως, ο Κύριος φανέρωνε την αγιότητά του¹³. Ο Άγιος Νεκτάριος όλους τους αγαπούσε, όλους τους συνέδραμε, όλους τους βοηθούσε από τα πεινιχρά του εισοδήματα και την αστείρευτη αγαπητική καρδιά του. Παράλληλα συνέγραφε θεολογικά συγγράμματα με σκοπό την ιεραποστολή και την πνευματική αφύπνιση και αναγέννηση των πιστών. Εν συνεχεία, το 1894 διορίστηκε διευθυντής της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής όπου εργάστηκε με ταπεινωση να νουθετήσει τα νέα παιδιά, τα οποία υπεραγαπούσε¹⁴. Καθάριζε μέχρι και τα αποχωρητήρια για να βοηθήσει στη σχολή. Καμιά εργασία δεν ήταν ντροπή όπως υποστήριζε ο ίδιος¹⁵.

Στο τέλος του βίου του ιδρύει γυναικείο μοναστήρι στην Αίγινα, έναν παρθενώνα όπου εργάζεται αδιάκοπα τόσο πνευματικά όσο και χειρωνακτικά κουβαλώντας πέτρες και επιδιορθώνοντας ακόμα και τις παντόφλες των μοναχών. Τον κατηγορούν για ανηθικότητα και εκείνος υπομένει δείχνοντας τον Θεό στον ουρανό¹⁶.

Ταπεινός, ανεξίκακος, κοιμήθηκε οσιακά στις 9 Νοεμβρίου 1920 στο Αρεταίειο νοσοκομείο υπομένοντας δοξολογικά και καρτερικά την ασθένεια του καρκίνου του προστάτου. Το άγιο Λείψανο Του μεταφέρεται στην Αγία Τριάδα στον Πειραιά, όπου δεν του ανοίγουν καν την πόρτα να διαβαστεί. Μυροβλύζει και ο κόσμος κατακλύζει τον τόπο που κείται το άγιο Λείψανο του, για να το προσκυνήσει. Οι άνθρωποι τον συκοφάντησαν. Εκείνος με τη χάρη του Θεού μυρόβλυζε. Τόση λάσπη του έριξαν, τόσες πίκρες τον πότισαν, τόσες συκοφαντίες τίποτα όμως δεν στάθηκε ενώπιον του. Ο Κύριος τον αγίασε, επειδή συγχωρούσε και συγχωρεί, όπως απεκάλυψε ο ίδιος σε πολλούς πιστούς μέσω οράματος¹⁷. Καρκίνους θεραπεύει, δαιμόνια εκβάλλει, ψυχικά νοσήματα εξαφανίζει.

Ο Άγιος Νεκτάριος, λοιπόν, είναι ένας μάρτυρας του Χριστού. Η ζωή όλων των χριστιανών διέπεται από το μαρτύριο, δεν υπάρχει χριστιανική ζωή η οποία να μην έχει διέλθει το καμίνι του μαρτυρίου. Έτσι λοιπόν και ο Άγιος Νεκτάριος πέρασε θλίψεις και δοκιμασίες, τις οποίες διήλθε με υπομονή, πίστη, αγάπη για Τον Χριστό δίχως να αγανακτήσει.

Υπάρχουν δύο είδη μαρτυρίου. Το μαρτύριο της συνειδήσεως και το μαρτύριο του αίματος. Ένας χριστιανός μπορεί να είναι μάρτυρας συνειδήσεως και μπορεί να είναι και μάρτυρας του αίματος. Ο Άγιος Νεκτάριος είναι μάρτυρας συνειδήσεως και είχε αγκαλιάσει σφιχτά το Σταυρό του Κυρίου μας προκειμένου να μεταδώσει στους ανθρώπους Φώς και αγάπη Χριστού.

Ο Σταυρός του μεγάλου Αρχιερέως σφράγισε τη ζωή και την ποιμαντική διακονία του από τα πρώτα χρόνια της σταυρικού του βίου όπως τονίζεται από τα ανωτέρω. Ο Άγιος Νεκτάριος είχε πλήρη επίγνωση του Σταυρού, του μαρτυρίου το οποίο θα διερχόταν προς δόξα και ομολογία του Τριαδικού Θεού. Γνώριζε ότι ο σταυρός είναι μέρος της ζωής του, δεν δύναται να αντικρίσει την Ανάσταση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού εάν κάποιος δεν διέλθει πρώτα από την δοκιμασία.

13 Διονυσιάτης 1979,39.

14 Νικόλαος 2003,10

15 Ρώμας 2004,24

16 Ρώμας 2004,59.

17 Ρώμας 2004,26

Ο Άγιος Νεκτάριος έχει συσταυρωθεί με τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό ως μοναχός και δια βίου ασκητής με το μαρτύριο της συνειδήσεως, με τον αγώνα «προς ημάς αυτούς ήτοι προς τον εγωισμόν και προς τα πάθη της ψυχής και του σώματος και προς των αντιπάλων των αρχαίων εχθρών»¹⁸. Συμμετείχε στη θεϊκή θυσία με την προσωπική θυσία του, με την μαρτυρική ζωή του.

Ο Όσιος Σάββας ο Νέος ο εν Καλύμνω σημείωνε: «Έμεινα μαζί του χρόνια εγώ ερχόμενοι σε επαφή με τον Άγιο Πενταπόλεως γνώρισα την αρετή του, γνώρισα την μαρτυρική ζωή του»¹⁹.

Ο Άγιος Νεκτάριος σταυρώθηκε με τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό για να ζήσει μέσα του ο Χριστός και να μπορεί να λείει και να το αισθάνεται «Χριστῶ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υιοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.»²⁰. Αυτός ήταν ο σκοπός της ζωής του αλλά και της ποιμαντικής του διακονίας, πράγμα το οποίο εκφράζει σε επιστολή του προς τα πνευματικά του παιδιά. Μαρτύρησε και με τα έργα και με τα λόγια του για το Χριστό, πράγμα το οποίο φανερώνεται στα μαρτυρικά Άγια λείψανα του τα οποία αναβλύζουν μύρο και αποπνέουν «οσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν» και παρέχουν αγιασμό και ίαση ψυχής και σώματος. Είναι συγκλονιστικό ότι το μαρτύριο είναι αυτό το οποίο αγιάζει την ψυχή.

Εν κατακλείδι, ο Άγιος Νεκτάριος υπήρξε ένας άγιος καταφρονημένος, πού πέρασε αγόγγυστα πολλά δεινά για χάρη του Χριστού. Ο Χριστός όμως είχε βάλει βαθιά την υπογραφή του αγιασμού στην καρδιά του. Υπήρξε ταπεινός και είναι μέγας. Αυτό το οποίο τον ανέβασε σε τέτοια πνευματικά ύψη είναι η ανεξικακία του, η πραότητα, η πηγαία αγάπη του, η υπομονή του. Χαρακτηριστικά αναφέρει σε επιστολή του προς τις μοναχές, πνευματικά του τέκνα «Εάν έχετε όλες τις αρετές αλλά δεν έχετε ταπείνωση τότε δεν θα μπορέσουμε να κερδίσουμε όλοι μαζί τον ουρανό και τον παράδεισο»²¹. Η υπομονή οδηγεί σε όλες τις αρετές και είναι η βασίλισσα των αρετών. Είναι συγκλονιστικό ότι αντί να ζητά να τον παρηγορήσουν λόγω των πιέσεων και των μαρτυριών, στα οποία είχε υποβληθεί εκείνος παρηγορούσε και στήριζε τους άλλους. Αντί να ζητά την ανθρώπινη παρηγοριά κατέφευγε πάντα στην θεϊκή αγκαλιά, στην αγαπημένη του Κυρία Θεοτόκο, στην οποία είχε την ευγένεια και την λεπτότητα της ψυχής να Της απευθύνεται πάντοτε σε πληθυντικό αριθμό «Κυρία Θεοτόκε, Σας παρακαλώ»²². Πραγματικά ο Χριστός, η Παναγία δεν τον εγκατέλειψαν ποτέ. Τα Άγια λείψανα του ευωδιάζουν και είναι πηγή αγιασμού και ιάσεων γιατί υπέμεινε ψυχή και σώματι για την αγάπη του Χριστού²³.

Ο Άγιος Δανιήλ Κατουνακιώτης, Ο Σμυρναίος (κατά κόσμο Δημήτριος Δημητριάδης) ήταν Έλληνας Ορθόδοξος Μοναχός, ο οποίος εγκαταβίωσε και ασκήτεψε στο Άγιον Όρος. Αγιοκατατάχθηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως στις 9 Μαρτίου 2020. Η μνήμη του Αγίου τιμάται στις 7 Σεπτεμβρίου.

18 Ρώμας 2004,24

19 Λέκκος 1991,10

20 Γαλ. 2:20

21 Ρώμας 2004, 78

22 Ρώμας 2004,55

23 Νικόλαος 2003,14

Είναι πολύ σημαντικός ο πνευματικός σύνδεσμος και κατόπιν η πνευματική αλληλογραφία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως και του Αγίου Δανιήλ του Κατουνακιώτη. Είναι γεγονός ότι αυτοί οι δύο Άγιοι συνδέονταν πνευματικά και έτρεφαν ο ένας για το πρόσωπο του άλλου απεριόριστη εν Χριστώ αγάπη, σεβασμό και εκτίμηση. Ο Άγιος Νεκτάριος είχε επισκεφτεί το Άγιον Όρος και τα Κατουνάκια, στο Ησυχαστήριο των ζωγράφων Δανιηλαίων. Στο ησυχαστήριό τους ο Άγιος Νεκτάριος είχε την χαρά να απολαύσει την Αβραμιαία φιλοξενία τους και να ζήσει από κοντά την υπακοή, την απλότητα και την αγάπη με την οποία ζούσαν οι μοναχοί.

Οι Δανιηλαίοι δεν γνώριζαν για την επίσκεψη του Αγίου Νεκταρίου στο Άγιο Όρος ούτε και γνώριζαν για το ποιός είναι. Παρουσιάστηκε με καλογερικό σκούφο, με ράσα παλαιά, τα οποία φορούσε στην καλλιέργεια των λουλουδιών στον κήπο της Ριζαρείου και με καλογεριστικές αρβύλες. Είπε απλά ότι είναι ένας μοναχός από την Αθήνα. Τα λόγια και τα μάτια του όμως έλαμπαν από τη Θεία Χάρη. Ο Άγιος Δανιήλ ο Κατουνακιώτης και ο Άγιος Νεκτάριος είχαν βίους παράλληλους, ασκητικούς και βαθιά Αγιοπνευματικούς και οι δυο Άγιοι διήλθαν ισχυρότατων δοκιμασιών, τις οποίες διήλθαν Χάριτι Θεού, ανερχόμενοι σε αξιάγαστα πνευματικά ύψη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Άγιος Νεκτάριος επιθυμούσε να αποκτήσει κελί στο Άγιον Όρος για τον ίδιο και τα πνευματικά του τέκνα.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΩΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΠΟΙΜΕΝΑΣ

Τα πνευματικά και ποιμαντικά χαρίσματα του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως μέσα από τις Επιστολές του προς τον Γέροντα Δανιήλ Κατουνακιώτη.

Μελετώντας τις επιστολές του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως προς τον Γέροντα Δανιήλ τον Κατουνακιώτη μπορούμε να ανιχνεύσουμε ορισμένα στοιχεία ποιμαντικής και Θεολογίας, τα οποία μέσω των επιστολών έχουν αποδέκτη όχι μόνο στον πατέρα Δανιήλ τον Κατουνακιώτη αλλά και σε όλους τους χριστιανούς, οι οποίοι θα ενσκήψουν και θα μελετήσουν το έργο του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως²⁴.

Αρχικά παρατηρείται ότι απευθύνεται στον πατέρα Δανιήλ με περίσσια αγάπη, καλοσύνη και εν Χριστώ αδελφότητα. «Οσιώτατε εν Χριστώ πάτερ Δανιήλ την υμετέραν αγάπην αδερφικώς ασπάζομαι»²⁵. Μπορεί κανείς να διακρίνει με πόση αγάπη ασπάζεται χριστιανικά το πρόσωπο του πατέρα Δανιήλ του Κατουνακιώτη. Γίνεται φανερό ότι στην επιστολή αυτή αναφέρεται σε μία δοκιμασία την οποία έχει διέλθει ο πατέρας Δανιήλ Κατουνακιώτης²⁶ και ο Άγιος Πενταπόλεως, ο Άγιος Νεκτάριος δίνει ορισμένες σημαντικές και θεολογικές συμβουλές προκειμένου να ανακουφίσει, να παρηγορήσει, να στηρίξει, να στερεώσει στην πίστη τον πατέρα Δανιήλ²⁷.

24 Ζήσης 1997,120

25 Ζήσης 1997,54

26 Ζήσης 1977,56

27 Ζήσης 1977,100

Μέσα από την φράση «μετά λύπης ανέγνωσαν την ευρούσαν υμάς θλίψιν την διαταράξασαν την ψυχικήν ημών ειρήνην» υπογραμμίζεται ότι ο Άγιος Πενταπόλεως είναι ένας Άγιος, ο οποίος συμπάσχει και συμβουλεύει τους ανθρώπους, συμπάσχει στον πόνο, συμπάσχει στην θλίψη. Δεν μένει εκτός της δοκιμασίας του συνανθρώπου του, του αδελφού του, δεν αντιμετωπίζει τη **δοκιμασία** του άλλου ως κάτι το εξωτερικό αλλά εμβαθύνει στην καρδιά του άλλου, εισέρχεται στον πόνο του και προσπαθεί να τον παρηγορήσει, επιχειρεί να τον αγκαλιάσει, γίνεται ένα μαζί του²⁸.

«Θλιβερόν ἀληθῶς τό γενόμενον ἀλλ' οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τόν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν»²⁹. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ήδη από την αρχή της επιστολής ο Άγιος Νεκτάριος αναφέρει την πιο χαρακτηριστική φράση η οποία οικοδομεί την πίστη μας, ότι δηλαδή, ναι μεν είναι θλιβερές οι δοκιμασίες αλλά για αυτούς που αγαπούν το Θεό όλα οδηγούν στο καλό. Ας μην ξεχνάμε τα λόγια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού ο Οποῖος μας διαβεβαιώνει «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε ἀλλά θαρσεῖτε ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον». Βλέπουμε ότι αναφέρεται σε ορισμένα κείμενα θεολογικά, όπως είναι του Απόστολου Παύλου και του Ιεροῦ Χρυσοστόμου .

Ο Άγιος Νεκτάριος μας διδάσκει ότι οι δοκιμασίες είναι αυτές οι οποίες μας οδηγούν στην τελειότητα θα δοκιμαστεί ως ευδόκιμος «αἱ δοκιμασίαι προάγουσιν εἰς τελειότητα, οὐδείς ἀδοκίμαστος εὐδόκιμος, οὐδείς ἀδοκίμαστος ὑψοῦται ὑπερέν τοῦ γεώδους ἐπιπέδου». Ο Άγιος Νεκτάριος υπογραμμίζει ότι ο άνθρωπος, ο οποίος δεν δοκιμάζεται δεν μπορεί να τελειοποιηθεί και εκείνος ο οποίος είναι ἀδόκιμος δεν μπορεί να γίνει ευδόκιμος, δεν μπορεί δηλαδή ενώπιον του Θεού να ἀνέλθει σε πνευματικά ὕψη, αναφέρει χαρακτηριστικά στην επιστολή η οποία είναι ένας πνευματικός θησαυρός³⁰.

Η ανωτέρω επιστολή θα μπορούσε ως μέσο ποιμαντικής στήριξης να χρησιμοποιηθεί σε ιδρύματα, σε καταστάσεις διαφορές για να παρηγορήσει, για να αγκαλιάσει τους ανθρώπους, οι οποίοι διέρχονται πόνο, βάσανα, θλίψεις και δοκιμασίες. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι οι δοκιμασίες κατά Θεία Πρόνοια αποβαίνουν εκπαιδευτήρια παιδεύοντας την ψυχή προς φιλοσοφία. Σε αυτό το σημείο ο Άγιος Νεκτάριος αναφέρει ότι οι δοκιμασίες είναι αυτές που οδηγούν την ψυχή στην φιλοσοφία. Ο χριστιανισμός μας οδηγεί στην άλλη φιλοσοφία.

Ο χριστιανός για να φτάσει σε αυτή την φιλοσοφία και στην ηθική τελείωση είναι απαραίτητο να διέλθει το σκληρό και επώδυνο καμίνι των δοκιμασιών, οι οποίες παιδεύουν προς την φιλοσοφία και προς την υπομονή. Η τελευταία είναι αδερφή της φιλοσοφίας. Σοφός γίνεται αυτός ο οποίος διέρχεται το καμίνι των δοκιμασιών. Οι δοκιμασίες, όπως μας αναφέρει χαρακτηριστικά στην επιστολή ο Άγιος μας βάζουν το θεμέλιο λίθο των **αρετών**, την υπομονή, η οποία μας οδηγεί στη Σωτηρία.

Ο Άγιος Νεκτάριος σε πάρα πολλά βιβλία του, σε πάρα πολλά έργα του αλλά κυρίως αυτό αποδεικνύεται και μέσα από τον βίο του, αγάπησε και αγαπά την υπομονή καθώς αναφέρει χαρακτηριστικά ότι δίχως την υπομονή δεν γίνεται να φτάσουμε στην επουράνια βασιλεία, μια και ο χριστιανός οφείλει να υπομένει τη δοκιμασία, σύμφωνα με τον Απόστολο Παύλο.

28 Ζήσης 1977,67

29 Ζήσης 1977,89

30 Ζήσης 1977,56

Η υπομονή αποτελεί πολύτιμο διαμάντι και είναι αυτή η οποία οδηγεί στη δοκιμή . Η δοκιμή στην ελπίδα και η ελπίδα στην αγάπη του Θεού. Οι δοκιμασίες παραχωρούνται σε εμάς όχι σαν μέσα, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στην επιστολή, για να μας λυγίσουν αλλά είναι μέσα παιδαγωγικά, μέσα τα οποία λειτουργούν εντός του σχεδίου της Θείας Πρόνοιας του Κυρίου μας για να μπορέσουν να προάγουν το χριστιανό σε μέτρα πνευματικής τελειότητας και αρετής³¹.

Διαφαίνεται από την επιστολή ότι ο Άγιος θέλει να μας περάσει το μήνυμα ιδιαίτερως στον πατέρα Δανιήλ τον Κατουνακιώτη ότι ο Θεός δεν είναι ένας Θεός αυστηρός, ένας Θεός τιμωρός, ο οποίος έρχεται και σπεύδει να τιμωρήσει τον άνθρωπο. Είναι ένας Θεός φιλεύσπλαχνος, ένας Θεός φιλάνθρωπος, ένας Θεός ελεήμονας, ο οποίος αγαπά το πλάσμα του και δεν το αφήνει στερημένο των δοκιμασιών γιατί οποίος στερείται δοκιμασιών στερείται και αιωνιότητας³².

Αναφέρει για άλλη μία φορά, μετά πολλές φορές εντός του κειμένου, ότι η δοκιμασία απαιτείται για την ατέλεια του ανθρώπου προς τελείωση αυτού . Υπογραμμίζει, δηλαδή χαρακτηριστικά ότι δεν γίνεται ο άνθρωπος να τελειωθεί ηθικά και πνευματικά δίχως να περάσει το επώδυνο μεν αλλά πολύτιμο καμίνι των δοκιμασιών. Σε αυτό το σημείο παραθέτουμε το λόγο του Αγίου Νεκταρίου ότι «ακόμα και να είναι ευσεβείς οι πόθοι σας, δεν έχετε δικαίωμα να παραπονιέστε στον Θεό. Ο Θεός εκπληρώνει τους πόθους σας με τρόπους που δεν μπορείτε να γνωρίζετε»³³.

Πραγματικά η ψυχή του κάθε ανθρώπου χαίρεται και συγκινείται μπροστά στην ολοκληρωτική εμπιστοσύνη που έτρεφε ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως στο πρόσωπο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Είναι αλήθεια ότι πολλοί από εμάς θα είχαμε καμφθεί προ πολλού από τις δοκιμασίες, τις συκοφαντίες, την πείνα, την ανέχεια, τη φτώχεια και όλα όσα πέρασε Άγιος Νεκτάριος. Και όμως υπέμεινε καρτερικά. Μέσα από την επιστολή αλλά και όλα του τα έργα συνολικά διαφαίνεται η μεγάλη αγάπη την οποία έτρεφε προς την αρετή της υπομονής. Πραγματικά αγάπησε την αρετή της υπομονής, αγάπησε τον Σταύρο, αγάπησε τη δοκιμασία και τελικά αγάπησε το Χριστό, ο οποίος του προσέφερε και τον αγιασμό ως δώρο της υπομονής, της καρτερίας, της ανεξικακίας, της πραότητας, της συγχωρητικότητας, της άνευ όρων αγάπης του³⁴.

Μέσα από το χωρίο αναφέρει «των αγαπώντων τόν Θεόν ...τελειούμεθα», στο οποίο αναφέρει ότι οι δοκιμασίες είναι απαραίτητες για την τελείωση του ανθρώπου ανοίγουν τους οφθαλμούς της διάνοιας του, οδηγούν αυτούς που αγαπούν το Θεό προς το φως της αλήθειας και τους κάνουν ικανούς να βλέπουν όχι μόνο τα κοντινά αλλά και αυτά που είναι πνευματικά, τα μακρινά. Οδηγούν, δηλαδή, σε μία επίγνωση και σε μία πνευματική τελειότητα και πρέπει να δοκιμάζουν οι πιστοί για να φτάσουν στην τελείωση. Άλλωστε αναφέρει στην επιστολή ο Άγιος ότι οι άνθρωποι γεννήθηκαν κατ' εικόνα του Θεού και έχουν στόχο να γίνουν καθ' ομοίωσιν Θεοί. Για να φθάσει κάποιος, λοιπόν στον Παράδεισο οφείλει να διέλθη το καμίνι των δοκιμασιών. Πώς λοιπόν θα μπορέσουμε να φτάσουμε στον προορισμό μας εάν δεν αγωνιστούμε να ξεπεράσουμε τις δοκιμασίες και τις θλίψεις;

31 Χερουβείμ 1979,89.

32 Χερουβείμ 1979,67

33 Χερουβείμ 1979,45

34 Χερουβείμ 1979,85

Τα εμπόδια και οι θλίψεις που βρίσκονται στη ζωή μας είναι χαρακτηριστικά, όπως αναφέρουν πολλά Πατερικά κείμενα, του αγώνος των χριστιανών. Δεν χαρίζονται στεφάνια χωρίς να δίνεις αγώνες, τα στεφάνια προορίζονται για τους αγωνιστές και όχι για αυτούς οι οποίοι κάθονται στις θέσεις των θεατών. Δεν μπορεί λοιπόν οι χριστιανοί όπως λέει ο Άγιος, να είναι αμέτοχοι των θλίψεων, αμέτοχοι των δοκιμασιών αλλά να επιθυμούμε να μοιάσουμε στο Θεό και να γίνουμε κάτοικοι του Παραδείσου.

Άλλωστε μπροστά από έναν χριστιανό υπάρχει ένας Χριστός Σταυρωμένος, ένας Χριστός, ο οποίος υπέμεινε τις δοκιμασίες. Δεν είναι κάποιος ο οποίος δεν πειράχτηκε, δεν πόνεσε. Σταυρώθηκε ο Ίδιος ο Κύριός μας. Εφόσον λοιπόν δεν υπάρχει δούλος ανώτερος του Κυρίου του και εμείς θα περάσουμε αυτές τις δοκιμασίες. Το γεγονός αυτό που είναι συνταρακτικό είναι ότι ο Άγιος Νεκτάριος Επίσκοπος Πενταπόλεως είχε πλήρη επίγνωση του Σταυρού και της δοκιμασίας σε αντίθεση με τη σημερινή εποχή που οι περισσότεροι επιδιώκουμε Παράδεισο χωρίς Σταυρό. Εκείνος ήταν βέβαιος, κάτι το οποίο διαφαίνεται από την επιστολή του, ότι είναι απαραίτητο να διέλθει του Σταύρου.

Επιδιώκει να παρηγορήσει ως πατέρας τον πατέρα Δανιήλ Κατουνακιώτη. Τον περιβάλλει με αγάπη αδελφική, με αγάπη πατρική αλλά ταυτόχρονα η επιστολή αυτή είναι ένα φοβερό φάρμακο θεραπείας, παραμυθίας και προς όλους εμάς. Παραμυθίας, γιατί μας φέρνει μπροστά στην πραγματικότητα της Χριστιανικής ζωής που περιλαμβάνει Σταύρο, είτε αυτό είναι κάτι που το θέλουμε είτε είναι κάτι που δεν το θέλουμε. Εάν είμαστε χριστιανοί θα περάσουμε θλίψη, θα περάσουμε δοκιμασίες. Ας αναφέρουμε σε αυτό το σημείο τη χαρακτηριστική φράση των μοναχών του Αγίου Όρους, όταν κάποιος μοναχός δεν έχει πειρασμό, ανέφερε χαρακτηριστικά «Θεέ μου, γιατί με ξέχασες»;³⁵.

Ο Άγιος Νεκτάριος στην επιστολή όχι μόνο παρηγορεί, όχι μόνο παραμυθεί και συμβουλεύει αλλά θεολογεί. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο άνθρωπος ο οποίος έχει ήδη διέλθει το καμίνι των δοκιμασιών βαδίζει προς τα πάνω ώστε να και ώσπου να φτάσει στο ποθητό τέρμα εκείνο το οποίο ποθεί η καρδιά του, δηλαδή καθόσον διερχόμαστε το κομμάτι των δοκιμασιών τόσο ανερχόμαστε και ανεβαίνουμε πνευματικά. Στο τέλος μας συγκινεί η αδελφική του αγάπη καθώς προσφωνεί τον πατέρα Δανιήλ τον Κατουνακιώτη «αδερφέ εν Χριστώ»³⁶. «Η δοκιμασία που υπέστης κατά τη Θεία οικονομία σου έφερε μεγάλη πνευματική ωφέλεια και τώρα είσαι τελειότερος από ότι ήσουν πριν. Σε παρακαλώ να μη θλίβεσαι και να δοξάζεις το Θεό». Οποία εμπιστοσύνη, οποία παραμύθια, οποία αγάπη. Πραγματικά τα λόγια αυτά σαν μέλι μπορούν να φτάσουν στην καρδιά του πατέρα Δανιήλ του Κατουνακιώτη αλλά και σε όλους μας. Σε αυτό το σημείο διαφαίνεται και ένα διορατικό χάρισμα του Αγίου γιατί κάνει μία τομή στην καρδιά του πατέρα Δανιήλ και του λέει ότι σε παρακαλώ να δοξάζεις τον Θεό και να μην γογγύζεις διότι τώρα πνευματικά έχεις ανέλθει σε μεγαλύτερα ύψη από ότι ήσουν πριν.

Πραγματικά λοιπόν ο Άγιος Νεκτάριος εισέρχεται καρδιακά όχι μόνο στην καρδιά του πατέρα Δανιήλ αλλά και όλων μας. Μελετώντας τον Άγιο Νεκτάριο βλέπουμε ότι είναι ένας Άγιος ο οποίος εισέρχεται στα άδυτα της καρδιάς μας, μπαίνει βαθιά στην ψυχή μας, μας αγαπάει πατερικά και προσπαθεί να μας πείσει και διαμέσου της ζωής του και διαμέσου των βιβλίων του ότι η χριστιανική ζωή αφορά ανθρώπους οι οποίοι αγωνίζονται, θλίβονται υπομένουν και κερδίζουν χάριτι Θεού τον παράδεισο.

35 Χερουβείμ 1979 ,84

36 Λέκκος 1991,24

Ας μείνουμε στο κομμάτι της **δοξολογίας** Του Θεού. Αυτή είναι μία βασική προτροπή του Αγίου Νεκταρίου προς όλους μας και ιδιαίτερα στα πνευματικά του τέκνα καθώς προσπαθεί να μας πει ότι δεν είναι σωστό για ένα χριστιανό να γογγύζει. Ο χριστιανός κανονικά θα έπρεπε να είναι ξένος προς τον γογγυσμό, διότι ο γογγυσμός είναι ένα καρφί κατά του Κυρίου, ο Οποίος παραχωρεί τη δοκιμασία. Εάν λοιπόν εμείς δεν εμπιστευόμαστε το γιατρό ο οποίος έρχεται να μας θεραπεύσει, πώς θα γίνει να βελτιωθούμε; Σε αυτό το σημείο παραθέτω τους λόγους του γέροντα Εφραίμ της Αριζόνας, ο οποίος αναφέρει χαρακτηριστικά «όταν είχα πάει κοντά στο γέροντα μου με επέπληττε σοβαρά. Η αλήθεια είναι ότι θλιβόμουν για αυτόν τον αυστηρό τρόπο, πηγαίνοντας στο κελί μου αργά το βράδυ, αγκάλιαζα τον Εσταυρωμένο και έκλαιγα με δάκρυα και έλεγα, «Χριστέ μου εσύ που υπέμεινες τόσες δοκιμασίες, τόσα βάσανα για τη δική μας αμαρτία και δεν λύγισες, εγώ ο άθλιος και ο αμαρτωλός δεν δέχομαι το πικρό φάρμακο της Σωτηρίας που βάζει στην πληγή μου ο γέροντας μου από αγάπη;» Βλέπουμε λοιπόν πώς τοποθετούνται οι Άγιοι, ότι δηλαδή είναι απαραίτητο για τη Σωτηρία της ψυχής τους να περάσουν δοκιμασία και θλίψη και βλέπουμε και τα δικά μας πνευματικά μέτρα τα οποία πολλές φορές είναι ασθενή .

Είναι καλό να τους βάλουμε οδοδείκτες στο δρόμο μας και στην πορεία μας για να μπορέσουμε να οδηγηθούμε με ασφάλεια με ηρεμία, με αγάπη, με πραότητα στην αγκαλιά του Κυρίου μας και στην Άνω Ιερουσαλήμ. Τέλος, μας συγκινεί ο αδελφικός ασπασμός και ο χαιρετισμός του Αγίου μας προς τον πατέρα Δανιήλ τον Κατουνακιώτη, καθώς δείχνει την αγάπη που τρέφει για το πρόσωπο του εν Χριστώ αδελφού του.

Εν κατακλείδι, συγκλονιστική και συγκινητική η αγάπη με την οποία γράφει αυτή την επιστολή. Διαφαίνεται η διάθεση παρηγοριάς, χάριτος, ψυχικής ανατάσεως, αγάπης με την οποία θέλει να στεγάσει τον εν Χριστώ αδερφό του πατέρα Δανιήλ και βλέπουμε ότι διακατέχεται ο Άγιος μας από πνεύμα αυταπάρνησης καθώς δεν σταμάτησε ποτέ να παρηγορεί τους ανθρώπους. Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι όποιος άνθρωπος βρέθηκε στον δρόμο του δεν αρνήθηκε να τον βοηθήσει , δεν του έκλεισε την πόρτα, σε όλους απάντησε με αγάπη και όλους προσπάθησε να τους παρηγορήσει και να τους αγκαλιάσει ως εν Χριστώ αδελφούς και απaráμιλλες και μοναδικές εικόνες του Θεού.

Άγιος Νεκτάριος, τότε, τώρα, για πάντα.

Ας περάσουμε τώρα να εξετάσουμε τα στοιχεία της επιστολογραφίας μεταξύ του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως και του Αγίου Δανιήλ Κατουνακιώτου.

Όσον αφορά στην επιστολή περί μοναχικής κοινοβιακής διατυπώσεως, αποσταλείσα μετά την προτροπή του Αγίου Πενταπόλεως Αρχιερέως κυρίου κυρίου Νεκταρίου Κεφαλά προς τας **μοναχάς** αυτού στην Αίγινα, σημειώνουμε ότι η συγκεκριμένη επιστολή είναι μία πραγματεία και συντάχθηκε από τον Άγιο Δανιήλ τον Κατουνακιώτη. Ο Άγιος Δανιήλ αποδίδει την συγγραφή της συγκεκριμένης επιστολής όχι στην δική του προσωπική δύναμη αλλά στην ευλογία του Αγίου Νεκταρίου, όπως αναφέρει στην μοναχή Θεοδοσία, η οποία τυγχάνει πνευματικό τέκνο του Αγίου Νεκταρίου και ηγουμένη της Ιεράς Μονής της Κυρίας των Αγγέλων Κεχροβουνίου Τήνου .

Στη συγκεκριμένη επιστολή ο Άγιος Δανιήλ ο Κατουνακιώτης αναφέρεται στις αρετές, οι οποίες είναι απαραίτητες προς προκοπή και άσκηση του κοινοβιακού μοναχικού πολιτεύματος.

Ο ίδιος θεωρεί τον εαυτό του άμαθη και απαίδευτο να εκθέσει συμβουλές προς τις φιλόθες παρθένες της **Αίγινας**, οι οποίες καθοδηγούνται από τον Άγιο Πενταπόλεως. Συναντούμε λοιπόν εδώ την αρετή της ταπεινώσεως του Αγίου Δανιήλ του Κατουνακιώτου, η οποία απηχεί βεβαίως και στο πρόσωπο του Αγίου Πενταπόλεως .

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε ότι ο Άγιος Νεκτάριος μέσα από αυτή του την κίνηση να προτρέψει τον Άγιο Δανιήλ τον Κατουνακιώτη να συμβουλευθεί τις **μοναχές** του στην Αίγινα δείχνει την ταπείνωση, την αρετή η οποία είχε κατακλύσει η καρδιά του καθώς δεν θεωρεί τον εαυτό του μοναδικό πνευματικό καθοδηγητή, δεν διεκδικεί αλάθητα και πρωτεία, αλλά είναι συγκαταβατικός και δεκτικός προς όλους, τρέφοντας δια όλον τον κόσμο, τους πνευματικούς πατέρες και μοναχούς, όπως ο Άγιος Δανιήλ Κατουνακιώτης μεγίστη εκτίμηση, σεβασμό και αγάπη. Ο Άγιος Δανιήλ Κατουνακιώτης αναφέρεται στις **αρετές**, τις οποίες θα είναι καλό η κάθε μοναχή ή ο κάθε μοναχός να αγωνιστεί με την Χάρη Του Θεού να κατακτήσει.

Το μοναχικό πολίτευμα προτρέπει τον μοναχό να απαρνηθεί το ίδιον θέλημα του . Αρχικά ο κάθε μοναχός οφείλει να ασκηθεί στην υπακοή καθώς η αδιάκριτη υποταγή της κάθε μοναχής σε όσα της παραγγέλλει η Αγία Καθηγουμένη την εξαγιάζει.

Μέσα από την υπακοή ο μοναχός αγιάζεται και φτάνει σε πνευματικά ύψη μάλιστα δε, όσοι λογισμοί αποδοκιμάζονται από την Καθηγουμένη οφείλει η κάθε μοναχή να τους αποδοκιμάζει και να αγωνίζεται να τους εκδιώκει.

Επόμενη αρετή είναι η πραότητα. Η κάθε μοναχή χρειάζεται να ασκείται στην πραότητα, στη δικαιοσύνη αλλά και στην άσκηση της ελεημοσύνης. Σκοπός όχι μόνο των μοναχών αλλά και όλων των λαϊκών είναι να καθαρίσουν την καρδιά τους, ούτως ώστε να μπορεί να γίνει κατοικητήριο του Αγίου Πνεύματος. Είναι πολύ σημαντικό η κάθε μοναχή να προσπαθεί να καθαρίζει την ψυχή της από λογισμούς ηδυπαθείας. Επίσης, η κάθε μοναχή να μη συχνάζει στα παρακείμενα κελιά των αδερφών χάριν δήθεν ψυχικής ωφέλειας διότι ο πονηρός στήνει τις παγίδες του και υπάρχει περίπτωση η μοναχή να εγκλωβιστεί σε κάποια τέτοια παγίδα.

Η κάθε μία αδελφή οφείλει να περιβάλλει την άλλη με άκρα συστολή και ευλάβεια και να κάνουν όλα τα διακονήματα με υπακοή. Εάν κάποια φορά προκύψει κάποιο σκάνδαλο μεταξύ τους, η μοναχή καλό θα είναι θα προλάβει μέσω της σιωπής και να σταματήσει τις δικαιολογίες και να ρίξει το σφάλμα επάνω της και να ειρηνεύσει το κλίμα .

Επιπρόσθετα, όταν έρχεται κάποια μοναχή εις κατάνυξη με δάκρυα χρειάζεται να προσέχει τον δαίμονα της οϊήσεως και να παρακαλεί την Κυρία Θεοτόκο να της δίνει ταπείνωση και επίγνωση του εαυτού της .

Ακόμη, καλό θα είναι να προσέχουν το πνεύμα της λύπης. Η λύπη αφαιρεί κάθε προθυμία και πίστη και αφαιρεί από το νου όλα τα σωτηριώδη βουλεύματα. Το πνεύμα της λύπης συνήθως επισκέπτεται τις ψυχές που αγωνίζονται, εκείνες που πολεμούν τον διάβολο εξαιτίας της προθυμίας τους. Όταν εμφανιστεί το πνεύμα της λύπης καλό θα είναι οι μοναχές να μην καταβληθούν, αλλά με άκρα υπομονή και μελέτη των Θείων λόγων, προσευχή και ελπίδα στον Θεό να αντεπεξέλθουν σε αυτή την δυσκολία.

Αξίζει να προσεχθεί και το πάθος της υπόνοιαις, καθώς το πάθος αυτό συνήθως προσβάλλει τις ψυχές, οι οποίες πλήττονται από το πάθος του φθόνου και της μνησικακίας και έχει την ιδιότητα να περιεργάζεται λόγους, κινήματα και διαθέσεις και να διαστρεβλώνει την αντίληψη που έχει η μία μοναχή για την άλλη. Υπάρχουν πολλά ψυχωφελή βιβλία, τα οποία οι μοναχές μπορούν να μελετήσουν όπως: Ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, Ο Άγιος Εφραίμ, Φιλοκαλία και άλλα. Συμπερασματικά, μέσα από αυτή την επιστολή του Αγίου Δανιήλ του Κατουνακιώτου βλέπουμε ότι πρόκειται για ένα πνευματικό ανάστημα με έκδηλη τη χάρη του Αγίου Πνεύματος.

Ο Άγιος Δανιήλ γνωρίζει τα της μοναχικής πολιτείας για αυτό και ο Άγιος Νεκτάριος του εμπιστεύτηκε να γράψει τη συγκεκριμένη επιστολή προς τις μοναχές του. Ο Άγιος Νεκτάριος, πατέρας και καθοδηγητής των μοναχών της μονής του με απεριόριστη αγάπη προς τα πνευματικά του τέκνα, τα οποία με κάθε ευκαιρία προσπαθεί να παροτρύνει στην άσκηση του πνευματικού αγώνος και στον εμπλουτισμό των πνευματικών γνώσεων και αρετών δεν επιθυμεί οι μοναχές του μοναστηριού του να είναι αρνητικές στο να δεχτούν νουθεσία από άλλους πατέρες αλλά τις προτρέπει να δείχνουν υπακοή και σεβασμό απεριόριστο προς όλους τους πνευματικούς πατέρες και συγκεκριμένα εδώ προς το πνεύμα του Αγίου Δανιήλ.

Ο Άγιος Νεκτάριος είναι ένα πνεύμα ανοιχτό το οποίο δέχεται με αγάπη τους πάντες ξέρει να διακρίνει τις αρετές και τα χαρίσματα του Αγίου Δανιήλ του Κατουνακιώτου και γνωρίζει πως ο κάθε πνευματικός πατέρας μπορεί να βοηθήσει μέσα από την δική του πνευματική πείρα και άσκηση. Ο Άγιος Δανιήλ ομοιάζει σε πάρα πολλά στοιχεία με τον Άγιο Νεκτάριο καθώς και οι δύο διακρίνονται από αγάπη, αυταπάρνηση, ταπείνωση και πραότητα.

Την επιστολή προς τον καθηγητή και μουσικό Φωκίωνα Βάμβα, ο Άγιος Δανιήλ ο Κατουνακιώτης την συνέταξε με σκοπό να τον συνδράμει να κατανοήσει τις πλάνες των δοξασιών του Απόστολου Μακράκη, δια των προσευχών του και της ποιμαντικής επιστολογραφίας του της θεμελιωμένης στην πατερική θεολογία βουλευτική του γέροντος και την συμπλήρωσε ο Άγιος Νεκτάριος χάρη στην άρτια θεολογική συγκρότηση.

Ο γέροντας Δανιήλ αναφέρει ότι ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός δεν αποβλέπει στο ποσόν της μετάνοιας αλλά στο ποιόν της αγάπης και ταπεινοφροσύνης. Ο Φωκίωνας, λόγω του προχωρημένου της ηλικίας του δεν θα μπορούσε να πράξει όσα προστάζει το αγγελικό σχήμα αλλά σύμφωνα και με τον γέροντα Δανιήλ μπορεί να ασκείται για να αποκτήσει ψυχικές αρετές με πίστη και ευσέβεια προς το Θεό και την Ορθόδοξη διδασκαλία, να καλλιεργεί την μετριοφροσύνη και την άκρα μετριότητα, δοξολογώντας και ευχαριστώντας τον πανάγαθο Θεό για την ευεργεσία Του να λάβει το μοναχικό σχήμα σε προχωρημένη ηλικία. Ο γέροντας Δανιήλ διδάσκει την ιώβειο υπομονή, την υπομονή η οποία δεν κάμπτεται από τις δοκιμασίες. Ακόμη και αν βρίσκεται στο κρεβάτι είναι δυνατόν να λέει την ευχή Του Κυρίου παρακαλώντας το έλεος Του Κυρίου.

Ο γέροντας Δανιήλ ομολογεί ότι ο Άγιος Πενταπόλεως είναι ο πνευματικός του πατέρας και αντάλλαξε με αυτόν επιστολές και μάλιστα πριν από δύο χρόνια συνέταξε και επιστολές προς τις μοναχές του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως στην Αίγινα. Οι μοναχές της Αίγινας ευγνωμονούν τον γέροντα Δανιήλ για τις επιστολές και την πνευματική καθοδήγηση που τους είχε χαρίσει.

Κατόπιν αναφέρεται στο όνομα, το οποίο θα λάβει ως μοναχός, το οποίο θα είναι Βασίλειος και λέει ότι θα ικανοποιήσει με αυτό τον τρόπο σε πολύ μεγάλο βαθμό τον Μέγα Βασίλειο. Ο γέροντας Δανιήλ τρέφει βαθύτατη εκτίμηση και σεβασμό στο πρόσωπο του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως, θεωρεί τον εαυτό του σπλάχνο, πνευματικό τέκνο του Αγίου και οτιδήποτε γράφει, το γράφει με την δική του ευχή και ευλογία .

Δεν επιδιώκει να διδάξει πέραν του μέτρου αλλά να καθοδηγήσει τον Φωκίωνα στα μέτρα της αρετής και της πίστεως και να τον προτρέψει να απομακρύνεται από αιρέσεις και δοξασίες όπως αυτές του Μακράκη .

Δίνει εξαιρετη σημασία στη συμβολή του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως όσον αφορά στον Φωκίωνα για την πνευματική **καθοδήγηση του** καθώς ο Φωκίων εξομολογήθηκε στον Άγιο Πενταπόλεως τους λογισμούς του και αυτός του χάρισε άφεση των αμαρτημάτων. Ο γέροντας Δανιήλ τον Άγιο Νεκτάριο τον σέβεται βαθύτατα και αντιλαμβάνεται το υψηλό πνευματικό μέγεθος στο οποίο βρίσκεται. Και οι δύο άνδρες, τόσο ο Άγιος Νεκτάριος όσο και ο Άγιος Δανιήλ, είναι δύο πνευματικά αναστήματα ,τα οποία επικοινωνούν χάριτι Θεού.

Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η πνευματική επικοινωνία συγκροτείται με τη χάρη Του Αγίου Πνεύματος . Ο Άγιος Πενταπόλεως είναι ένας πατέρας στοργικός που δέχεται τους πάντες με αγάπη, στοργή, καλοσύνη και προσπαθεί να σώσει την καθεμία ψυχή κατά το πρότυπο του **Αρχιποιμένου Κυρίου** ημών Ιησού Χριστού ο Οποίος Ενσαρκώθηκε και Σταυρώθηκε για τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά.

Δεν μετρά λάθη ,δεν μένει σε σφάλματα , αλλά τρέχει να παρηγορήσει, να αγκαλιάσει και να καθοδηγήσει, όπως εδώ στην περίπτωση του Φωκίωνα .

Ο Άγιος Πενταπόλεως χαρακτηρίζεται από άριστη θεολογική γνώση και προσπαθεί να υπερασπιστεί τα της Ορθοδόξου πίστεως.

Ο Άγιος Δανιήλ ο Κατουνακιώτης χαρακτηρίζεται από ταπείνωση, η οποία δεικνύει την πνευματικότητα Του αλλά και την χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία έχει επισκιάσει την ψυχή Του. Εντός της επιστολής, στην οποία αναφέρεται στον Φωκίωνα, τον παρακαλεί να τον συγχωρήσει αν υπήρξε μαζί του αυστηρός, όσον αφορά στο κίνημα του Μακράκη.

Επιπλέον, χαιρέται που ο Φωκίωνας κατόπιν της πνευματικής καθοδήγησης του Αγίου Πενταπόλεως μπόρεσε να βρεθεί στον δρόμο της μετανοίας και ακόμη καλύτερα πρόκειται να λάβει το αγγελικό σχήμα. Ο γέροντας Δανιήλ είναι ένας πνευματικός πατέρας, ο οποίος κατά το πρότυπο του πνευματικού του πατέρα δεν είναι αυστηρός αλλά προσπαθεί να συνεχίζει στην ορθή πίστη με αγάπη, ταπείνωση και επιείκεια, όπως ο Άγιος Πενταπόλεως.

Απέφευγε την αυστηρότητα στην καθοδήγηση των πιστών, οι οποίοι είχαν εμπιστευθεί την ψυχή τους σε αυτόν ως πνευματικό πατέρα, αλλά προσπαθούσε να τους νουθετεί εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου, μιμούμενος τον πνευματικό του πατέρα, για τον οποίο τρέφει απεριόριστη αγάπη και σεβασμό.

Προσπαθεί να επαναφέρει στην ορθή πίστη τον Φωκίωνα μια και οι κακοδοξίες και οι αιρετικές αντιλήψεις και θέσεις «δεν έχουν θέση εντός της Ορθοδόξου διδασκαλίας» **και έρχονται σε αντίθεση με το Χριστιανικό δόγμα.** Χαίρεται για την μετάνοια του Φωκίωνα και μάλιστα αναφέρει ότι όταν θα λάβει το μοναχικό σχήμα θα έχει και την χαρά να απαλλαγεί δια του μυστηρίου αυτού αμαρτημάτων (αμπλακημάτων) που βαραίνουν την ψυχή του. Ακόμη, του εκφράζει την μεγάλη αγάπη που τρέφει για το πρόσωπό του, ομολογεί πως τον αγάπησε πολύ και τον βοήθησε στο μέτρο που μπορούσε και του εύχεται να ευαρεστήσει τον Μέγα Βασίλειο, το Άγιο Όνομα του οποίου πρόκειται να λάβει με την μοναχική του κουρά λαμβάνοντας το Αγγελικό Σχήμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημητρακοπούλου Σοφοκλή Γ.(2005): *Ό Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως. Ή πρώτη άγια μορφή τών καιρών μας*, εκδόσεις Ακαδημία Αθηνών Αθήνα.
- Ζήση Θεοδώρου(1997): *Άγιος Νεκτάριος – Δανιήλ Κατουνακιώτης. Δύο μεγάλες μορφές του αιώνας μας*, εκδόσεις Βρυέννιος Άγιον Όρος .
- Ζήση Θεοδώρου(2000): *Ό Άγιος Νεκτάριος ως διδάσκαλος*, εκδόσεις Όρθοδοξία Θεσσαλονίκη
- Θεοδωρήτου μοναχοῦ Άγιορείτου(1970): *Ό Άγιος Νεκτάριος. Ό ιεράρχης, ό λόγιος, ό άσκητής*, εκδόσεις Συναξαριστής Αθήναι
- Θεοδώρου Εύαγγέλου(1996): «Προσωπογραφία του Άγίου Νεκταρίου», εκδόσεις Όρθοδοξία Θεσσαλονίκη
- Θεοδώρου Εύαγγέλου(1980): «Γνωρίσματα του όρθοδόξου μορφωτικού έργου», εκδόσεις Όρθοδοξία Θεσσαλονίκη .
- Θεοδωρούδη Γεωργίου Π.(1998): *Θεία καί άνθρωπίνη σοφία κατά τήν πατερικήν παράδοσιν τής Όρθοδόξου Έκκλησίας*, εκδόσεις Κυρομάνος Θεσσαλονίκη .
- Θεοδωρούδη Γεωργίου Π.(2002): «Περί άληθοῦς καί ψευδοῦς μορφώσεως», Πρακτικά ΚΒ΄ Θεολογικού Συνεδρίου μέ θέμα “Ό Άγιος Νεκτάριος ό Θαυματουργός” προνοία καί προεδρία του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου κ.κ. Παντελεήμονος του Β΄, εκδόσεις Κυρομάνος Θεσσαλονίκη

SAINT NECTARIUS AS A SPIRITUAL FATHER (FROM HIS CORRESPONDENCE WITH ELDER DANIEL KATOUNAKIOTIS)

Summary:

Saint Nektarios in his spiritual world had symmetry in everything. The apathy of his soul to his walking with bright distinction in all matters. His life, consistent with tradition, shaped him into a great Orthodox theologian and teacher, who found the practice of theory a journey. He did not create his own Christianity, did not invent his own way and did not apply to himself ways and methods that were untested within the Church. He fully embodied the experience of the Church in his personal peculiarity, without deviating or staying low, because the former leads to heresy and the latter to spiritual poverty.

Keywords:

spiritual father,
letters,
tests,
thanksgiving,
virtues,
nuns,
Aegina,
guidance.

Θεοκλήτου Διονυσιάτου μοναχοῦ(1979): Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος Αἰγίνης ὁ θαυματουργός, εκδόσεις Ορθόδοξος Κυψέλη Θεσσαλονίκη .

